

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Arkivkode: 431.10
Dato: 010910
Saksnr: 201003011-72

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0130 Oslo

Deres ref: 201000615

Vår ref: 17/4627

Vår dato: 31. august 2010

Høring - NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt - merknader fra Arbeids- og velferdsdirektoratet

Vi viser til brev av 19. april 2010 om ovenfor nevnte utredning. Arbeids- og velferdsdirektoratet har følgende merknader og kommentarer til innstillingen:

Generelle kommentarer

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter hovedtankegangen om betydningen av å samordne tjenestene bedre slik at barn og foreldre opplever at det er "en dør inn". En slik tankegang ligger til grunn for NAV-reformen og er således ikke ukjent for oss. Det vil dessuten bli lettere for brukerne å orientere seg om hvilke rettigheter og også om hvilke klageordninger som finnes. Tiltakene vil i tillegg forenkle arbeidet for det samlede hjelpeapparatet.

Ny formålsbestemmelse i ny lov om sosiale tjenester

Den nye loven om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen trådte i kraft 1. januar 2010. I formålsparagrafen til den nye loven er det kommet inn et nytt punkt som har stor relevans i denne sammenheng. Denne formuleringen var ikke en del av det opprinnelige lovforslaget som denne utredningen har tatt for seg. Vi mener det derfor er viktig å orientere om den nye formålsbestemmelsen.

Den nye formålsbestemmelsen er i sin helhet følgende (med det nye avsnittet i kursiv):

”§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 Oslo

Besøksadresse: Akersgata 64-68 // 0180 Oslo
Tel: 21 07 00 00 // Faks: 21 07 00 01

www.nav.no //

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.”

Slik vi ser det vil vektleggingen av utsatte barn og unge og deres familier i den nye bestemmelsen, ha betydning for utviklingen av tjenestene på NAV-kontorene og behovet for samarbeid og koordinering blir tydeliggjort. Direktoratet arbeider nå med et nytt rundskriv til loven. I rundskrivet vil barnas behov bli vektlagt i større grad når det gjelder arbeidet med brukere på NAV-kontoret.

Forebygging av sosiale problemer

Det står også i formålsbestemmelsen at sosialtjenesten skal bidra til å forebygge sosiale problemer. Sosialtjenesten og NAV-kontoret møter noen av de mest sårbare personene i vårt samfunn. Det er kjent fra forskning at mange som mottar sosialhjelp gjør det over lengre tid, og at de vender tilbake til sosialhjelp. Barnefamiliene øker blant de som opplever fattigdomsproblemer og blant sosialhjelpsmottakerne. Forskning viser at barn som lever i familier som mottar sosialhjelp, selv er overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere som voksne. Disse barna er ikke nødvendigvis i kontakt med barnevernet eller behandlingsapparatet.

For å kunne forebygge at sosiale og økonomiske problemer går i arv, må utsatte barn og unge omfatte flere enn de som allerede befinner seg innenfor, eller er i kontakt med, behandlingsapparatet. Særlig når nyere forskning tyder på at det ikke er sosialhjelpsmottaket i seg selv som går i arv, men de sosiale problemene i familien. Dersom ikke foreldre får hjelp til sine problemer, er det overhengende fare for at problemene finnes igjen i neste generasjon.

Forskning viser i tillegg at barnevernsbarn senere selv oftere blir avhengig av sosialhjelp og andre offentlige ytelser, enn andre barn.

Dette forsterker behovet for samarbeid mellom NAV-kontor/sosialtjenesten og barnevernet og viser tydelig at hjelpen må være koordinert og at tiltak og virkemidler må henge sammen og understøtte hverandre.

Videre har Arbeids- og velferdsdirektoratet følgende merknader:

Individuell plan (Kapitlene 3.4.1 og 6.2.2)

Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til å få utarbeidet individuell plan (IP). En IP er en overordnet plan for samordning av tilbudet gitt av ulike tjenesteytere. Bruken av IP har i følge undersøkelser blitt brukt i varierende grad og overfor uensartede målgrupper, oftest har den blitt brukt i PP-tjenesten. Undersøkelser har vist at bruk av IP har ført til økt tilfredshet hos brukerne. En undersøkelse foretatt i 52 kommuner viste at

brukere med IP var mer fornøyde med samarbeid og samordning enn brukere uten slik plan, jf. punkt 3.4.1. Problemet er imidlertid at IP ikke blir brukt i stor nok grad, jf. punkt 3.5.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter derfor forslaget om at IP skal lovforankres som en rettighet i de mest relevante lovverk, herunder også i opplæringsloven og barnehageloven, jf. punktene 6.2.1, 6.2.2 og 6.2.4. Blant annet i arbeidet med unge arbeidssøkere (ungdom under 20 år og ungdom i gruppen 20-24 år) ser vi at en tydeliggjøring av rett til individuell plan vil være en styrke.

Personlig koordinator (Kapittel 6.2.3)

Brukere med IP har i dag rett til "en tjenesteyter som har hovedansvaret for oppfølgingen av tjenestemottakeren", jf. punkt 6.2.3. Også på dette området viser det seg å ha vært svært varierende hvordan dette er praktisert. Utvalget foreslår derfor at alle mottakere av individuell plan skal ha rett til å få oppnevnt en personlig koordinator. Retten skal forskriftsfestes, og koordinatorens plikter skal også defineres i forskrift, jf. punktene 6.2.1 og 6.2.4.

Under punkt 6.2.3 er det nærmere omtalt hvilke oppgaver en personlig koordinator skal ha, se side 77 i utredningen. Oppgavene synes relativt omfattende.

Vi er enige i at en rett til personlig koordinator vil styrke betydningen av og intensjonen med IP. Vi tror imidlertid at et slikt forslag kanskje vil kreve noe mer ressurser enn bare startkostnader til opplæring og utvikling av veiledningsverktøy slik det omtales i punkt 7.2.1. Endringsforslagene vil ventelig også gi en økning i antall mottakere av IP.

Vi vil derfor be om at man nøye vurderer forslaget om rett til personlig koordinator på bakgrunn av ressursbehovet. Erfaringsmessig krever oppfølgingsoppgaver på individnivå mye ressurser i allerede pressede etater, og det kan derfor bli vanskelig for de enkelte enhetene å etterleve intensjonene i lov og forskrift i praksis. De gode intensjonene kan derfor risikere å ende opp som "papirbestemmelser", selv om den lovmessige forankringen blir styrket.

Tidlig innsats – endring av barnevernloven (Kapitlene 6.4 og 6.6)

Forslagene om tidlig innsats og å endre barnevernslovens formålsbestemmelser til å bli en rettighetslov sett fra barnets ståsted, tror vi vil være et grep som på sikt vil kunne virke forebyggende for barn og unges utviklingsmuligheter. En slik forebygging vil være svært samfunnstjenlig på sikt, og vil føre til at færre faller ut av skolen og at flere vil kunne bli selvforsørget gjennom eget arbeid.

Vi vil imidlertid anbefale en "vær varsom tankegang" når det gjelder tidlig innsats, jf. det som nevnes om generell kartlegging i form av sjekklister med hensyn til mestring og av barnets sosiale, emosjonelle og adferdsmessige utvikling på forventede milepæler osv. En slik generell kartlegging kan bli en utfordrende balansegang og bør gjøres med varsomhet, slik at den ikke blir oppfattet som unødig og utidig overvåking av foreldre og barn, jf. punkt 6.4.

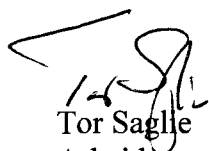
Samordning av lovverk (Kapittel 6.7)

Enhver samordning av lovverk som kan virke forenklende og oppklarende for hjelpeapparatet, vil indirekte komme brukerne til gode. En gjennomgang av taushetspliktsbestemmelsene ser vi derfor som en naturlig konsekvens av samordningsforslaget, jf. punkt 6.7.

Ut over dette har Arbeids- og velferdsdirektoratet ingen kommentarer eller merknader til NOU 2010:22 og utvalgets forslag til tiltak.

Brevet sendes også elektronisk.

Med vennlig hilsen

Tor Saglie
Arbeids- og velferdsdirektør

Sven Ove Svensson
Direktør Fagstab tjenester

Kopi:
Arbeidsdepartementet